

Onderwerp Update voortgang Beschermd Wonen Groningen
ter informatie
Steller Judith Storm

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	0621703034	Bijlage(n) -	Ons kenmerk	305059-2023
Datum	4-10-2023	Uw brief van	Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Gemeenten zijn in 2015 verantwoordelijk geworden voor Beschermd Wonen (BW) in het kader van de decentralisaties binnen het sociaal domein. Beschermd Wonen is bedoeld voor mensen die als gevolg van hun psychische aandoeningen en/of psychosociale problemen tijdelijk niet zelfstandig thuis kunnen wonen. Wij werken onverminderd door om deze kwetsbare inwoners passende hulp en ondersteuning te kunnen bieden. De transformatieopgave ‘Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis’ is enkele jaren geleden beschreven in het gelijknamige rapport van de commissie Dannenberg. De kernboodschap van het rapport is dat Beschermd Thuis het uitgangspunt is: mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen ontvangen ondersteuning op maat, in de eigen woon- en leefsituatie. De cliënt en haar behoeften staan daarbij centraal. Om hier vorm en uitvoering aan te geven wordt in regionaal verband samengewerkt met de andere Groninger gemeenten en het Programma Beschermd Wonen & Opvang (BW&O).

We hechten er waarde aan dat mensen in hun eigen omgeving, met waar mogelijk hulp vanuit hun eigen netwerk, hulp- en begeleiding kunnen krijgen. De intensiteit van toezicht en begeleiding varieert per vorm, afhankelijk van de behoefte en de ontwikkeling van de cliënten. De keuze tussen Beschermd Wonen en Beschermd Thuis moet altijd worden afgestemd op de individuele behoeften en omstandigheden van de persoon in kwestie, met betrokkenheid van zorgprofessionals en familieleden.

In deze brief informeren we uw raad over de ontwikkelingen op het gebied van Beschermd Wonen. Allereerst schetsen we de landelijke en regionale ontwikkelingen, waarna de lokale inzet in de gemeente Groningen volgt.

Landelijke ontwikkelingen

Wet woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel

Met de invoering van het woonplaatsbeginsel worden alle gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd Wonen voor hun eigen inwoners. Het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen is bedoeld om ervoor te zorgen dat mensen de juiste zorg en ondersteuning ontvangen in hun eigen woonomgeving. Het woonplaatsbeginsel is één van de randvoorwaarden om het objectief verdeelmodel goed uit te kunnen voeren.

In de huidige situatie worden de middelen voor Beschermd Wonen via een historisch verdeelmodel verdeeld, waarbij elke centrumgemeente een vast -historisch bepaald-percentage van het macrobudget ontvangt. In de toekomst is het de bedoeling dat dit via een objectief verdeelmodel gebeurt, op basis van objectieve kenmerken van gemeenten. Hiervoor is een meerjarig ingroeipad ontworpen. Gemeenten kunnen een financieel voor- of nadeel hebben aan de verschillende verdeelmodellen.

Voor de invoering van het woonplaatsbeginsel is een wetswijziging nodig. In verband met de val van het kabinet is nog niet duidelijk wanneer behandeling door de Tweede Kamer plaats gaat vinden. Dat betekent dat de besluitvorming nog niet rond is en daarmee dat de invoering nog geen vaststaand gegeven is. Op 12 september zijn de wet woonplaatsbeginsel en het bijbehorende objectief verdeelmodel controversieel verklaard. Invoering hiervan zal in ieder geval niet voor 2025 plaatsvinden. We zijn in afwachting van landelijke besluitvorming en ondertussen blijven we onze samenwerking tussen de Toegangen optimaliseren en sturen op financieel houdbaar aanbod binnen Beschermd Wonen.

Maatregelen tegengaan hoge instroom in Wlz/GGZ

Sinds de rechtstreekse toegang tot de Wlz (Wet langdurige zorg) voor mensen met een psychische aandoening mogelijk is gemaakt, is sprake van een aanhoudende hoger dan verwachte instroom van deze groep mensen in de Wlz. Steeds meer mensen doen een beroep op Wmo-Beschermd Wonen én de Wlz-Ggz. Het gaat om kwetsbare inwoners die we vanuit het brede zorgstelsel passende zorg moeten bieden. Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de te nemen maatregelen, om ervoor te zorgen dat mensen de best passende zorg ontvangen in het juiste domein.

Regionale ontwikkelingen

Inkoop BW 2023-2025

De Groninger gemeenten werken samen aan de inkoop van Beschermd Wonen 2023-2025. Het doel is dat de Open House inkoopprocedure de beweging van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis faciliteert. De nieuwe inkoop BW is per 1 januari 2023 volgens planning ingegaan. In februari is de commissie inkoop gestart met als doel integrale monitoring en actieve advisering met betrekking tot de inkoop in kader van het behalen van de beleidsdoelen vanuit de inkoopstrategie (facilitering van de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis). Uit de eerste analyse van het zorgaanbod werd geconstateerd dat er, op basis van de beschikbare gegevens, voor de huidige populatie in principe genoeg plekken zijn om in de vraag naar Beschermd Wonen te voorzien.

In de Inkoop 2023 zijn drie verschillende BW-producten te onderscheiden: 1) Verblijf 24 uren met toezicht; 2) Toezicht nabij en op afroep; 3) ThuisPlus. Het product Thuis Plus is de ambulante hulpverlening waarmee de beweging naar een Beschermd Thuis wordt gestimuleerd. In de data is een stijging op te merken in het aantal cliënten dat gebruikmaakt van Thuis Plus. Door het instellen van de verschillende bandbreedtes bij Thuis Plus is op- en afschalen binnen het product en uitstroom naar de lokale Wmo eenvoudiger te bereiken. Dit leidt mogelijk tot een verandering in de behoefte aan verblijfsplaatsen. Een andere manier waarop de transformatie wordt aangejaagd is door het stimuleren van het inzetten op lokaal aanbod, het vergroten van de mogelijkheden om op- en af te schalen en door het organiseren van activiteiten die gericht zijn op het aanleren van sociale vaardigheden in de woonvormen.

Dit jaar worden er vier ontwikkelopgaven uitgewerkt, namelijk:

1. Dagbesteding en sociale activering
2. Optimale op- en afschaling BW naar Wmo
3. Integraal arrangement voor specifieke doelgroepen
4. Overbruggingsproducten

De uitkomsten van de ontwikkelopgaven kunnen bijvoorbeeld worden meegenomen in de volgende Inkoop BW. Door ondertussen te blijven onderzoeken waar ontwikkeling mogelijk is, kan het best passende BW-aanbod worden geboden aan de cliënten.

Lokale investeringen

Cruciaal voor het slagen van de transformatieopgave is de inrichting van het voorliggende veld van de gemeenten. De afgelopen periode is er in samenwerking met de Groninger gemeenten en het programma BW&O gesproken over de invulling en uitwerking van deze lokale opgave. Door lokaal preventieve activiteiten uit te voeren en lichte voorzieningen te treffen, zal naar verwachting de druk op meer specialistische BW voorzieningen worden verminderd. De gemeenten zijn solidair aan elkaar en het is daarmee dus van belang dat inzet overal plaatsvindt. Er wordt verkend hoe met de lokale investeringen de verbinding tussen Beschermd Wonen en aanpalende gebieden zoals het Meerjarenprogramma psychisch kwetsbare personen kan worden gelegd.

Persoonsgebonden budget (Pgb) beleid

Het afgelopen jaar zijn er verschillende nieuwsberichten geweest over Pgb-zorgaanbieders in de gemeente Groningen. Er wordt voortdurend verkend hoe het Pgb-beleid kan worden aangescherpt, om ervoor te zorgen dat gebruik van het Pgb rechtmatig is. Er wordt gezamenlijk met het Programma BW&O gewerkt aan een heldere lijn rondom een aantal Pgb onderwerpen, en aan de ontwikkeling van Pgb-beleid. Op een later moment wordt u geïnformeerd over de huidige stand van zaken rondom het Pgb-beleid.

Lokale ontwikkelingen

Er worden in het kader van de (door)decentralisatie meerdere lokale acties ondernomen die passend zijn bij de gemeentelijke ontwikkelingen.

Toegang

De vernieuwde werkwijze is een regionaal gedragen manier waarop er wordt gewerkt bij de gedecentraliseerde Toegang. Vanuit de Toegang Beschermd Wonen in Groningen wordt steeds meer focus gelegd op de casusregievoering van indicatiestellers. Zij zijn nauw betrokken bij trajecten van cliënten. Het proces van de cliënt in BW wordt van begin tot eind gemonitord door tussentijdse evaluatiemomenten te houden. Op deze evaluatiemomenten wordt besproken hoe het gaat en of de geleverde begeleiding nog aansluit. Eventueel kan er worden op- of afgeschaald en kan er een product worden toegevoegd als de hulpvraag daar naar is. Op deze manier kan zo goed mogelijk worden aangesloten bij de hulpvraag van de cliënt.

Dit jaar wordt nog meer de focus gelegd op de operationalisering van de transformatieopgave bij de Toegang. Belangrijke thema's zijn de verdere implementatie van de nieuwe werkwijze die gericht is op meer regie op de instroom, doorstroom en uitstroom. Dit is terug te zien in het project in- en uitstroom. In het project in- en uitstroom wordt er met klantgedreven dienstverlening gewerkt aan het voorkomen van instroom in een intramurale setting en het bevorderen van een duurzame uitstroom binnen de indicatietermijn. Dit laatste houdt in dat er wordt gestreefd naar een passende manier van uitstromen uit BW, wanneer de cliënt daar klaar voor is.

Bij vastlopende casuïstiek kunnen uitstroomregisseurs de indicatiestellers, aanbieders en cliënten ondersteunen bij het organiseren van een duurzame uitstroom uit Beschermd Wonen. De uitstroomregisseurs hebben veel expertise op het gebied van uitstromen uit BW en vastzittende casuïstiek, en dragen actief bij aan het vergroten van kennis en kunde binnen de Toegang. De uitstroomregisseurs sluiten o.a. aan bij de uitstroomtafel. De uitstroomtafel is een overlegvorm waar met verschillende betrokkenen ingezoomd wordt op de casuïstiek en de knelpunten rondom uitstromen. De uitstroomtafel is niet alleen voor situaties waarin geen

woonruimte kan worden gevonden, er kunnen ook andere belemmeringen zijn (bijv. schulden of beleid vanuit de BW-aanbieder zelf) die ertoe leiden dat mensen niet kunnen uitstromen uit BW. Aan de hand van het overleg worden er nieuwe adviezen gegeven en acties uitgezet. Zo wordt geprobeerd om het uitstromen uit BW toch te kunnen organiseren voor de cliënt. Ook is er een maatwerkbudget beschikbaar om o.a. uitstroom te bespoedigen ofwel iets anders in te zetten dan een verlening van de maatwerkvoorziening (indicatie). Het maatwerkbudget is beschikbaar gesteld vanuit het Programma BW&O en kan gebruikt worden bij het voorkomen van instroom en het bevorderen van een duurzame uitstroom. Door dit maatwerkbudget in te zetten kan uitstromen uit BW worden georganiseerd, in plaats van langer dan gewenst in een intramurale BW-setting te verblijven.

Om de uitstroom te bevorderen gaan indicatiestellers ongeveer een half jaar voor het einde van de indicatie gericht kijken naar wat nodig is voor de cliënt om uit te kunnen stromen uit BW. Er wordt gekeken of dat haalbaar is en zo ja, hoe daar het beste naar toe gewerkt kan worden. De indicatiestellers kunnen daarbij tips geven over het inzetten van het eigen netwerk, de beschikbare voorzieningen in het voorliggende veld en ambulante hulpverlening via de WIJ. De Toegang BW in Groningen heeft haar werkwijze recent nog meer toegespitst op de transformatieopgave. In deze werkwijze is meer dan voorheen aandacht voor de stappen en voortgang van de cliënt gedurende het traject in Beschermd Wonen. De inzet van de Toegang focust zich op wat de cliënt nodig heeft en hoe hij/zij hierin het beste ondersteund kan worden met de voorzieningen die de gemeente tot haar beschikking heeft.

Toezicht

Momenteel loopt een project in gezamenlijkheid met de Toegang, Contractmanagement, WIJ Groningen, Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en het programma BW&O met als doel om onrechtmatig gebruik van Pgb te voorkomen.

Tot slot

Mocht u meer willen weten over onze activiteiten op het gebied van Beschermd Wonen dan kunt u contact opnemen met Marion Kuiper (marion.kuiper@groningen.nl) en Judith Storm (judith.storm@groningen.nl).

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.